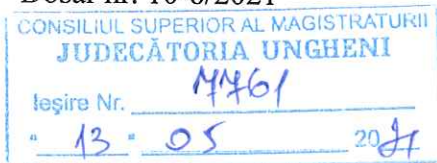

MD – 3600, or.Ungheni
str.Națională nr. 10/1. Republica Moldova,
web www.jun.justice.md
E-mail: jun@justice.md

Республика Молдова, МД – 3600.
г.Унгень ул.Националэ 10/1
web www.jun.justice.md, E-mail:
jun@justice.md

Dosar nr. 10-8/2021

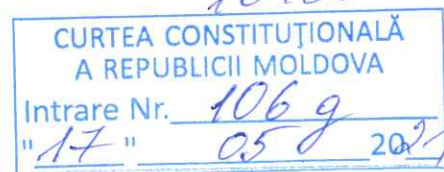
Curtea Constituțională al. R.Moldova
mun.Chișinău str. Alexandru Lăpușneanu
nr. 28
președintelui Domnica Manole

Judecătoria Ungheni, Vă expediază cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, depusă de către apărătorul Litvinenco Igor în interesele lui Rusu Victor, Rusu Bogdan, Rusu Mihail cu privire la anularea ordonanței din 05 martie 2021, a procurorului adjunct al Procuraturii Ungheni, Potînga Oleg, prin care a fost anulată ordonanța din 15 decembrie 2020, privind scoaterea persoanelor de sub urmărire penală, cu privire la anularea ordonanței din 10 martie 2021, emisă de procurorul în Procuratura Ungheni, Guzun Gheorghe, privind punerea sub învinuire a lui Rusu Victor, Rusu Bogdan, Rusu Mihail în săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, și împotriva ordonanței procurorului ierarhic superior, Potînga Oleg, din 29 martie 2021 prin care a fost respinsă plângerea

Anexă: 15 file
Executor M.Cazacu
Tel.023681809

Judecător

M.Ulinici

Curtea Constituțională RM

De la Avocatul Litvinenco Igor, în baza
mandatului, în interesele lui Rusu
Victor și Rusu Bogdan

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

Motivele înaintării prezentei cereri:

În procedură la Judecătoria Ungheni, în ordinea prevăzută de art. 313 al Codului de procedură penală, se află pe rol plîngera avocatului Litvinenco Igor, împotriva Ordonanței din 05 martie 2021, emise de către Adjunctul Procurorulșef în Procuratura r. Ungheni, Oleg Potînga.

Temei de emiterea a ordonanței contestate, de către Adjunctul Procurorulșef în Procuratura r. Ungheni, Oleg Potînga, **a servit prevederile art. 287 alin. (1) al Codului de procedură penală**, care indică „(1) Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după scoaterea persoanei de sub urmărire și/sau după clasarea cauzei se dispune prin ordonanță de către procurorul ierarhic superior dacă se constată că: 1) decizia este afectată de un viciu fundamental.”

Consider că prevederile art. 287 alin. (1) al Codului de procedură penală, este contrară garanțiilor instituite prin articolul 21 din Constituție, fapt pentru care ne vedem în drept de a solicita ridicarea excepției de constituționalitate, reieșind din următoarele:

Potrivit prevederilor art. 7 al CPP, „(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

(3¹) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3²) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă”.

Reieșind din cele expuse, în temeiul prevederilor sus menționate, solicităm să dispuneți printr-o încheiere motivată sesizarea Curții Constituționale, pe marginea excepției de neconstituționalitate a prevederilor *art. 287 alin. (1) al Codului de procedură penală*.

Obiectul sesizării

Pentru început, urmează să atragem atenția că pînă în anul 2015, prevederile art. 287, aveau un alt conținut, și anume:

Articolul 287. Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire

(1) Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire se dispune de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță dacă, ulterior, se constată că nu a existat în fapt cauza care a determinat luarea acestor măsuri sau că a dispărut circumstanța pe care se întemeia încetarea urmăririi penale, clasarea cauzei penale sau scoaterea persoanei de sub urmărire.

Declarat neconstituțional

(2) Reluarea urmăririi penale poate fi dispusă și de către judecătorul de instrucție în cazul admiterii plîngerii depuse împotriva ordonanței procurorului de încetare a urmăririi penale ori de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire.

(3) În cazul reluării urmăririi penale în condițiile prezentului articol, dacă, pe baza datelor din dosar, procurorul consideră necesar luarea unei măsuri preventive sau unei măsuri asiguratorii, el dispune luarea măsurii necesare sau, după caz, face propunerile respective judecătorului de instrucție.

(4) În cazurile în care ordonanțele de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire au fost adoptate legal, reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori un viciu fundamental în cadrul urmăririi precedente au afectat hotărîrea respectivă. În cazul descoperirii unui viciu fundamental, urmărirea penală poate fi reluată nu mai tîrziu de un an de la intrarea în vigoare a ordonanței de încetare a urmăririi penale, clasare a cauzei sau scoatere a persoanei de sub urmărire.

Însă, prin hotărîrea Nr. 12 din 14-05-2015 a Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a articolului 287 alin. (1) din Codul de procedură penală, norma dată a fost declarată neconstituțională.

Logica Curții Constituționale în momentul cînd a abrogat prevederile art. 287 alin. (1) al CPP, este de a exclude orice incertitudine în privința persoanei scoase de sub urmărire și convingerea acestea că nu va mai fi bănuită și urmărită penal. În caz dacă, totuși 1) apar fapte noi sau recent descoperite ori; 2) un viciu

fundamental în cadrul urmăririi penale a afectat hotărîrea respectivă, reluarea urmăririi penale se va dispune exclusiv de judecătorul de instrucție și doar atunci cînd, apar unul din aceste două motive:

- 1) apar fapte noi sau recent descoperite ori;
- 2) un viciu fundamental în cadrul urmăririi penale a afectat hotărîrea respectivă.

Printre altele, logica aceasta a fost împărtășită și de către Ministerul Justiției, care prin nota sa informativă, imediat după pronunțarea Curții Constituționale, a venit cu o inițiativă legislativă (a se vedea anexa nr. 1).

Prin **Lege Nr. 316 din 22-12-2017** pentru modificarea și completarea unor acte legislative, atît în Codul penal cît și în Codul de procedură penală, au fost introduse un șir de modificări, în deosebi, integral a fost modificat art. 287, astfel, acesta la moment are forma actuală, și prevede că „1) Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după scoaterea persoanei de sub urmărire și/sau după clasarea cauzei se dispune prin ordonanță de către procurorul ierarhic superior dacă se constată că:

- 1) decizia este afectată de un viciu fundamental;
- 2) apar fapte noi sau recent descoperite, care existau la data adoptării ordonanței de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire și/sau de clasare a cauzei, dar despre care nu avea cunoștință organul de urmărire penală și care sînt de natură să afecteze hotărîrea pronunțată.

(2) Urmărirea penală poate fi reluată și de către judecătorul de instrucție în cazul admiterii, potrivit art. 313, a plîngerii împotriva ordonanței de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire și/sau de clasare a cauzei și a plîngerii împotriva ordonanței de menținere a celei contestate în ordinea controlului ierarhic superior.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), dacă, pe baza datelor din dosar, procurorul consideră necesară luarea unei măsuri preventive sau unei măsuri asigurătorii, el procedează în modul prevăzut de prezentul cod.

(4) Reluarea urmăririi penale poate avea loc doar în interiorul termenului de prescripție de tragere la răspundere penală pentru fapta respectivă, cu excepția cazului cînd aceasta este necesară pentru reabilitarea persoanei.”

Prin modificările efectuate de către legislativ, sau încălcat garanțiile instituite prin articolul 21 din Constituție, și de fapt a însăși hotărîrii Curții Constituționale din Nr. 12 din 14-05-2015, ori, contrar poziției Curții, legislatorul s-a întors la poziția inițială a dreptul procurorului ierarhic superior de a anula ordonanțele de scoatere a persoanelor de sub urmărire penale, în lipsa unor temeuri clar definite, care ar putea fi considerate judicioase în fiecare caz individual. Situația dată, în mod evident depășesc limitele circumscrise de Convenția Europeană, constituind o derogare, inadmisibilă de la prevederile art. 4 al Protocolului nr. 7.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

Prevederile relevante ale Constituției (M. O., 1994, nr. 1) sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție.”

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.
(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

14. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003 (republicat în M. O., nr. 248-251, art. 699) sunt următoarele:

Articolul 6

Termeni și expresii utilizate în prezentul cod

4) viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată – încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale;”

Articolul 22

Dreptul de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori

„(1) Nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de instanța judecătorească de mai multe ori pentru aceeași faptă.

(2) Scoaterea de sub urmărire penală sau încetarea urmăririi penale împiedică punerea repetată sub învinuire a aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea respectivă.

(3) Hotărârea organului de urmărire penală de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, precum și hotărârea judecătorească definitivă, împiedică reluarea urmăririi penale, punerea sub o învinuire mai gravă sau stabilirea unei pedepse mai aspre pentru aceeași persoană pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea pronunțată.”

Articolul 287. Reluarea urmăririi penale

„(1) Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după scoaterea persoanei de sub urmărire și/sau după clasarea cauzei se dispune prin ordonanță de către procurorul ierarhic superior dacă se constată că:

1) decizia este afectată de un viciu fundamental;

2) apar fapte noi sau recent descoperite, care existau la data adoptării ordonanței de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire și/sau de clasare a cauzei, dar despre care nu avea cunoștință organul de urmărire penală și care sînt de natură să afecteze hotărîrea pronunțată.

(2) Urmărirea penală poate fi reluată și de către judecătorul de instrucție în cazul admiterii, potrivit art. 313, a plîngerii împotriva ordonanței de încetare a urmăririi penale, de scoatere a persoanei de sub urmărire și/sau de clasare a cauzei și a plîngerii împotriva ordonanței de menținere a celei contestate în ordinea controlului ierarhic superior.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1) și (2), dacă, pe baza datelor din dosar, procurorul consideră necesară luarea unei măsuri preventive sau unei măsuri asigurătorii, el procedează în modul prevăzut de prezentul cod.

(4) Reluarea urmăririi penale poate avea loc doar în interiorul termenului de prescripție de tragere la răspundere penală pentru fapta respectivă, cu excepția cazului cînd aceasta este necesară pentru reabilitarea persoanei.”

Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale la această Convenție (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997), sunt următoarele:

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanța independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și

obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședințe poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanța atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată până ce vinovăția va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, în special, dreptul:

a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;

d) să întrebe dacă să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;

e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere."

Protocolul 7

Articolul 4

Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori

„1. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

2. Dispozițiile paragrafului precedent nu împiedică redeschiderea procesului, conform legii și procedurii penale a statului respectiv, dacă fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

3. Nici o derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul art.15 din convenție."

16. Prevederile relevante ale Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice (adoptat la New York la 16 decembrie 1966 și ratificat de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 217-XII din 28 iulie 1990) sunt următoarele:

Articolul 14

7. Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit din pricina unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări."

Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

Într-o societate democratică atribuția de bază a statului este protecția persoanei. Prin instituirea normelor procesual-penale, statul urmărește scopul de a proteja persoana și societatea de infracțiuni, dar, în același timp, să protejeze persoana și societatea de abuzurile persoanelor investite cu atribuții de cercetare a infracțiunilor, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

Articolul 21 din Constituție garantează principiul prezumției nevinovăției persoanei, potrivit căruia orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Garanțiile instituite prin articolul 21 din Constituție încorporează și dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă (principiul *non bis in idem*).

Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă a devenit un principiu fundamental și incontestabil al oricărui sistem de drept și este garantat de normele actelor internaționale, la care a aderat și Republica Moldova.

Astfel, potrivit articolului 4 alin. 1 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiasi stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat.

Cu termeni similari operează și articolul 14 alin. 7 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, potrivit căruia nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit din pricina unei infracțiuni pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă în conformitate cu legea și cu procedura penală a fiecărei țări.

La fel, articolul 22 alin. (1) din Codul de procedură penală stipulează că nimeni nu poate fi supus de două ori urmăririi penale, judecării și pedepsei penale pentru una și aceeași faptă.

Curtea Constituțională, conferind principiului *non bis in idem* o conotație constituțională, în Hotărârea nr. 26 din 23 noiembrie 2010 asupra excepției de neconstituționalitate a prevederilor alin. (6) art. 63 din Codul de procedură penală a subliniat:

„[...] dreptul [de a nu fi urmărit, judecat sau pedepsit de mai multe ori pentru aceeași faptă] derivă din art.21 din Constituție, conform căruia: “Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale”. Din conținutul normei constituționale se deduc trei principii: prezumția nevinovăției, **caracterul public al procedurilor penale** și posibilitatea persoanei de a utiliza toate mijloacele procedurale necesare pentru apărarea sa. [...]”

În contextul celor enunțate, se reține că principiul statuat de art.21 din Constituție - asigurarea tuturor garanțiilor necesare apărării persoanei acuzate de un delict în procesul judiciar - pe lângă alte drepturi procesuale, oferă persoanei și dreptul constituțional de a nu fi urmărită, judecată sau pedepsită de mai multe ori pentru aceeași faptă.

Astfel, reiterăm că, potrivit prevederilor internaționale, nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de două ori de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru aceeași faptă.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene, principiul *non bis in idem* își găsește aplicabilitatea doar în cazul unei acuzații în materie penală (a se vedea, spre exemplu, cauza *Maaouia vs. Franța*, 5 octombrie 2000) și, evident, în dosarele penale în care figurează persoane acuzate. Așadar, în procedura penală națională principiul va fi aplicat dacă anterior persoana a avut calitatea de bănuit, învinuit, inculpat sau condamnat pentru o faptă care ulterior a devenit obiectul unei urmăriri penale sau examinări judiciare repetate.

Principiul *non bis in idem* impune autorităților publice competente nu doar interdicția de a judeca repetat o persoană, dar și interdicția de a urmări penal de mai multe ori persoana pentru aceeași faptă.

Menționăm că pronunțarea și intrarea în vigoare a unei sentințe judecătorești sau emiterea unei hotărâri de scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăriri penale împiedică reluarea urmăriri penale, punerea sub o învinuire mai gravă sau stabilirea unei pedepse mai aspre pentru aceeași faptă săvârșită de aceeași persoană.

Totodată, acest principiu urmează a fi aplicat numai atunci când a fost emis un act cu caracter definitiv, fie că este vorba de o ordonanță de încetare a urmăriri penale, de clasare a cauzei penale sau de scoatere a persoanei de sub urmărire penală, fie de o hotărâre judecătorească definitivă. Prin urmare, principiul *non bis in idem* nu se aplică în cadrul căilor ordinare de atac sau al altor proceduri legale de contestare.

La fel, dispozițiile art. 4 par.2 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană sunt inaplicabile în cazurile de revizuire a unei hotărâri judecătorești.

În același timp, a se reține că, potrivit articolului 4 par. 2 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană, principiul *non bis in idem* nu împiedică reluarea urmăriri penale dacă *fapte noi sau recent descoperite, sau un viciu fundamental* în cadrul procedurii precedente sunt de natură să afecteze hotărârea pronunțată.

Astfel, potrivit Convenției Europene, două situații pot determina redeschiderea unei cauze penale, și anume: 1) *există fapte noi sau recent descoperite;* 2) *există un viciu fundamental.*

Potrivit art. 4 par. 3 al Protocolului nr. 7, nici o derogare de la prezentul articol nu este îngăduită în temeiul art. 15 din Convenția Europeană. Prin urmare, statele nu sunt în drept de a institui, prin lege, alte temeuri de redeschidere a proceselor încetate anterior.

În cauza *Sutyazhnik vs. Rusia* (nr. 8269/02, din 23 iulie 2009, paragr.35), Curtea Europeană a acceptat că, în anumite circumstanțe, principiul securității raporturilor juridice poate fi afectat pentru a remedia un „viciu fundamental”

sau „o eroare judiciară” (a se vedea în contextul cauzei *Radchikov c. Rusiei*, nr. 65582/01, hotărâre din 24 mai 2007).

Prin normele procesual-penale enunțate *supra*, potrivit cărora reluarea urmăririi penale poate avea loc numai dacă apar fapte noi sau recent descoperite ori a existat un viciu fundamental, legislatorul național a urmărit instituirea unui echilibru echitabil între sarcinile procesului penal - *stabilirea adevărului și exercitarea unei justiții echitabile*. Instanțele judecătorești și organele de urmărire penală, care aplică normele procesual-penale, sunt obligate să activeze în așa mod, încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată, sau supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere.

Totodată, se observă, de asemenea, că prevederile cuprinse la alineatul (1) al art. 287, în fapt, acordă procurorului ierarhic superior dreptul de a relua urmărirea penală oricând formal menționând că ar exista un viciu fundamental, fără a aduce careva argumente concrete.

Astfel, norma supusă controlului constituționalității plasează persoana într-o stare de incertitudine pentru un termen de un an și pentru circumstanțe care pot fi invocate aleatoriu la redeschiderea cauzei penale.

De principiu, subliniem că odată cu încetarea urmăririi penale, scoaterea de sub urmărire sau clasarea cauzei penale persoana urmează a dispune de certitudinea și convingerea că nu va mai fi bănuită și urmărită penal.

Cu referire la redeschiderea urmăririi penale pe motiv că ancheta inițială nu a fost completă, în cauza *Stoianova și Nedelcu vs. România*, Curtea Europeană a menționat: „carențele autorităților nu pot fi imputabile reclamantilor și nu trebuie să-i pună într-o situație defavorabilă”.

De asemenea, în opinia Curții Europene, simpla părere că investigațiile într-o anumită cauză ar fi fost „incomplete și neobiective” nu poate, în sine, în absența unor erori jurisdicționale, încălcări grave ale procedurii de judecată sau abuzuri de putere, să releve erori în aplicarea dreptului material sau din ale motive considerabile care decurg din interesele justiției să indice prezența unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente (a se vedea *Radchikov vs. Rusia*, par.48). Astfel, reclamantul ar fi cel care va suporta consecințele omisiunilor autorităților în cadrul investigațiilor prealabile, iar simpla afirmație despre o deficiență sau omisiune în cadrul anchetei, deși minoră și nesemnificativă, ar crea o posibilitate nelimitată pentru organele de urmărire penală să comită un abuz de natură procedurală prin solicitarea redeschiderii procedurilor finalizate.

Reține că omisiunile sau erorile autorităților trebuie să servească în beneficiul bănuitului, învinuitului, inculpatului. Cu alte cuvinte, riscul oricărei erori comise de organul de urmărire penală, sau chiar de o instanță, urmează să fie suportat de către stat, iar corectarea acesteia nu trebuie să fie pusă în sarcina persoanei în cauză, cu excepțiile enunțate mai sus.

Concluzionând cele menționate, reținem că reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire de către procurorul ierarhic superior prin ordonanță

dacă, ulterior, se invocă formal, din oficiu, că a existat un viciu fundamental, este contrară garanțiilor instituite prin articolul 21 din Constituție.

Mai mult ca atât, fiind emisă Ordonanța de încetarea urmăririi penale, după clasarea cauzei penale sau după scoaterea persoanei de sub urmărire, aceasta este imediat adusă la cunoștința procurorului ierarhic superior, în scopul controlului ierarhic. În legislația procesual penală, lipsește careva instrucțiuni în cât termen urmează să se expună procurorul ierarhic superior aferent ordonanței date. Însă, prin analogie, acest termen nu poate depăși termenul de 15 zile, rezervat participanților pentru contestare.

La caz, constatăm că această ordonanță fiind adusă la cunoștință procurorului ierarhic superior la data de 15 decembrie 2020, ultimul, nu a întreprins nimic, deci careva neconcordanțe ne fiind depistate, considerînd că nici careva vicii fundamentate, nu au fost comise. Însă, la expirarea a 3 luni de zile, cînd unul din participanți, totuși contestă această ordonanță, procurorul ierarhic superior, deja constată că există vicii fundamentale, în pofida faptului că anterior, asemenea vicii nu au fost identificate.

Aici apare logica întrebare, care a fost necesitatea de a prezenta procurorului ierarhic superior spre cunoștință ordonanța de scoaterea a persoanei de sub urmărire penală, dacă acesta oricum nu o examinează!!!!

Dreptul procurorului ierarhic superior, de anularea a ordonanța din oficiu de încetare a urmăririi penale, după clasarea cauzei penale și după scoaterea persoanei de sub urmărire, după expirarea a unui termen rezonabil de control, este la sigur contrară garanțiilor instituite prin articolul 21 din Constituție. Mai mult ca atât, examinarea unilaterală de către procurorul ierarhic superior, a poziției unilaterale a persoanei ce contestă această ordonanță, fără a permite bănuțului, învinuțului de a prezenta contraargumentele sale, este o gravă încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Or, după cum am menționat mai sus, riscul oricărei erori comise de organul de urmărire penală, sau chiar de o instanță, urmează să fie suportat de către stat, iar corectarea acesteia nu trebuie să fie pusă în sarcina persoanei în cauză.

Prin urmare, solicitarea privind anularea ordonanța de încetare a urmăririi penale, de clasarea cauzei penale și scoaterea persoanei de sub urmărire, în exclusivitate urmează a fi examinată doar de către judecătorul de instrucție, în cadrul unui proces public contradictoric, unde fiecare părți își vor putea prezenta contraargumentele sale, pentru a exclude orice incertitudine și abuz din partea procuraturii.

În concluzie, considerăm că actuala redacție a prevederilor art. 287 alin. (1) al CPP, contravine prevederilor art. 21 al Constituției, și prin urmare urmează a fi declarată neconstituțională.

Anexe: Nota informativă a Ministerului Justiției

Cu profund respect,
Avocatul Litvinenco Igor

Î N C H E I E R E

06 mai 2021

mun. Ungheni

Judecătoria Ungheni

Instanța compusă din:

Președintele ședinței, judecător

Mihail Ulinici

Grefier

Marina Cazacu

Cu participarea:

Acuzatorului de stat, în cadrul Procuraturii Ungheni, Gheorghe Guzun

Apărătorilor Litvinenco Igor, Ciorba Ion

Petiționarului Rusu Victor

Apărătorului Maria Arabadji

examinând în ședință de judecată publică cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, la plângerile nr. 10-8/2021; 1-21044849-51-10-26032021, depuse de către avocații Litvinenco Igor și Ciorba Ion în interesele lui Rusu Victor, Rusu Bogdan, Rusu Mihail, cu privire la anularea ordonanței din 05 martie 2021, a procurorului adjunct al Procuraturii Ungheni, Potînga Oleg, prin care a fost anulată ordonanța din 15 decembrie 2020, privind scoaterea persoanelor de sub urmărire penală, cu privire la anularea ordonanței din 10 martie 2021, emisă de procurorul în Procuratura Ungheni, Guzun Gheorghe, privind punerea sub învinuire a lui Rusu Victor, Rusu Bogdan, Rusu Mihail în săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, și împotriva ordonanței procurorului ierarhic superior, Potînga Oleg, din 29 martie 2021 prin care a fost respinsă plângerea, instanța de judecată, a

CONSTATAT:

1. În procedura Judecătoriei Ungheni se află spre examinare plângerile nr. 10-8/2021; 1-21044849-51-10-26032021, depuse de către avocații Litvinenco Igor și Ciorba Ion în interesele lui Rusu Victor, Rusu Bogdan, Rusu Mihail, cu privire la anularea ordonanței din 05 martie 2021, a procurorului adjunct al Procuraturii Ungheni, Potînga Oleg, prin care a fost anulată ordonanța din 15 decembrie 2020, privind scoaterea persoanelor de sub urmărire penală, cu privire la anularea ordonanței din 10 martie 2021, emisă de procurorul în Procuratura Ungheni, Guzun Gheorghe, privind punerea sub învinuire a lui Rusu Victor, Rusu Bogdan, Rusu Mihail în săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, și împotriva ordonanței procurorului ierarhic superior, Potînga Oleg, din 29 martie 2021 prin care a fost respinsă plângerea.
2. În cadrul ședinței de judecată avocatul Litvinenco Igor, în interesele petiționarilor Rusu Victor, Rusu Bogdan, a înaintat o cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate.
3. În motivarea cererii nominalizate a menționat că în procedură la Judecătoria Ungheni, în ordinea prevăzută de art. 313 Cod de procedură penală, se află pe rol plângerea avocatului Litvinenco Igor, împotriva Ordonanței din 05 martie 2021, emise de către adjunctul Procurorului-șef în Procuratura raionului Ungheni, Oleg Potînga.
4. Temei de emiterea a ordonanței contestate, de către adjunctul Procurorului-șef în Procuratura raionului Ungheni, Oleg Potînga, **a servit prevederile art. 287 alin. (1) Cod de procedură penală**, care indică „(1) Reluarea urmăririi penale după încetarea urmăririi penale, după scoaterea persoanei de sub urmărire și/sau după clasarea cauzei se dispune prin ordonanță de către procurorul ierarhic superior dacă se constată că: 1) decizia este afectată de un viciu fundamental.”

5. Consideră că prevederile art. 287 alin. (1) al Codului de procedură penală, este contrară garanțiilor instituite prin articolul 21 din Constituție, fapt pentru care ne vedem în drept de a solicita ridicarea excepției de constituționalitate, reieșind din următoarele:
6. Potrivit prevederilor art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală „ în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.
7. Articolul 7 alin. (3¹) Cod de procedură penală, ” la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (32) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă”.
8. Reieșind din cele expuse, în temeiul prevederilor sus menționate, solicită dispunerea printr-o încheiere motivată sesizarea Curții Constituționale, pe marginea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 287 alin. (1) al Codului de procedură penală.
9. În cadrul ședinței de judecată avocații Litvinenco Igor și Ciorba Ion, în interesele petiționarilor Rusu Victor, Rusu Bogdan, Rusu Mihail au solicitat admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.
10. În ședința de judecată procurorului în Procuratura Ungheni, Gheorghe Guzun a solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.
11. În ședința de judecată avocatul Maria Arabadji, în interesele părții vătămate a solicitat respingerea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate
12. *Audiind participanții la proces, studiind materialele cauzei, instanța de judecată consideră necesar de a ridica excepția de neconstituționalitate și de a remite Curții Constituționale sesizarea depusă de către avocatul Litvinenco Igor, din următoarele considerente:*
13. **Conform Hotărârei Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016**, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți s-au reprezentantului acestuia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.
14. Înalta Curte a statuat că, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova.
15. Totodată, judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării s-au asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepție este ridicată de către una din părți s-au reprezentantul acesteia, s-au indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.
16. Având în vedere circumstanțele descrise, instanța de judecată, ținând cont de faptul, că obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la art. 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, iar excepția de neconstituționalitate fiind ridicată de avocatul Litvinenco Igor, prevederile contestate urmează a fi aplicabile la soluționarea

cauzei, și Curtea Constituțională nu s-a expus anterior, referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale, instanța va prezenta Curții Constituționale sesizarea înaintată.

17. La fel, ținând cont de prevederile art. 7 Cod procedură penală, instanța consideră necesar de a suspenda plângerea nr. 10-8/2021; 1-21044849-51-10-26032021, depusă de către avocații Litvinenco Igor și Ciorba Ion în interesele lui Rusu Victor, Rusu Bogdan, Rusu Mihail, cu privire la anularea ordonanței din 05 martie 2021, a procurorului adjunct al Procuraturii Ungheni, Potînga Oleg, prin care a fost anulată ordonanța din 15 decembrie 2020, privind scoaterea persoanelor de sub urmărire penală, cu privire la anularea ordonanței din 10 martie 2021, emisă de procurorul în Procuratura Ungheni, Guzun Gheorghe, privind punerea sub învinuire a lui Rusu Victor, Rusu Bogdan, Rusu Mihail în săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, și împotriva ordonanței procurorului ierarhic superior, Potînga Oleg, din 29 martie 2021 prin care a fost respinsă plângerea, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

În baza celor expuse și în conformitate cu art. 7 Cod de procedură penală, art. 135 din Constituția Republicii Moldova, instanța de judecată, -

DISPUNE:

Se ridică excepția de neconstituționalitate depusă de avocatul Litvinenco Igor, în interesele petiționarilor Rusu Victor, Rusu Bogdan, pe marginea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 287 alin. (1) al Codului de procedură penală.

Se remite după competență Curții Constituționale sesizarea depusă de către avocatul Litvinenco Igor, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate la plângerea nr. 10-8/2021; 1-21044849-51-10-26032021.

Se suspendă examinarea plângerii nr. 10-8/2021; 1-21044849-51-10-26032021, depusă de către avocații Litvinenco Igor și Ciorba Ion în interesele lui Rusu Victor, Rusu Bogdan, Rusu Mihail, cu privire la anularea ordonanței din 05 martie 2021, a procurorului adjunct al Procuraturii Ungheni, Potînga Oleg, prin care a fost anulată ordonanța din 15 decembrie 2020, privind scoaterea persoanelor de sub urmărire penală, cu privire la anularea ordonanței din 10 martie 2021, emisă de procurorul în Procuratura Ungheni, Guzun Gheorghe, privind punerea sub învinuire a lui Rusu Victor, Rusu Bogdan, Rusu Mihail în săvârșirea infracțiunii, prevăzute de art. 287 alin. (3) Cod penal, și împotriva ordonanței procurorului ierarhic superior, Potînga Oleg, din 29 martie 2021 prin care a fost respinsă plângerea, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate.

Încheierea este definitivă.

**Președintele ședinței,
Judecător**

Mihail Ulinici